



Nieuwsbrief 14 BSL

Begeleiding Startende Leraren

Deze nieuwsbrief is bestemd voor leraren, schoolbegeleiders, coaches, schoolleiders van de deelnemende scholen van het project BSL. De nieuwsbrief is bedoeld als informatiebron en als platform voor kennisdeling. De brief wordt digitaal verspreid via de website van de ESoE en verschijnt tweemaandelijks.

Dit is de laatste nieuwsbrief van dit schooljaar en ook de laatste BSL-nieuwsbrief die in deze vorm verschijnt. In deze nieuwsbrief kijken we terug op de ervaringen uit het schooljaar 2016-2017 en we staan stil bij de vorm van het project tijdens de uitlooperperiode van het project (2017-2019). Zoals u gewend bent is ook de agenda opgenomen.

Vanaf het schooljaar 2017-2018 vindt u op het digitaal platform nieuwsflitsen, zodat u op de hoogte kunt blijven van het BSL-project. Ga hiervoor naar: www.lerarenplatform/news.nl.

Terugblik op het eerste jaar digitaal leraren platform

In het derde jaar van het project (2016-2017) is ervoor gekozen het “*identity work*” vorm te geven door middel van een digitaal platform en het aantal bovenschoolse workshops terug te brengen van vier tot twee. Door middel van assignments werden de startende leraren uitgenodigd stil te staan bij verschillende aspecten van het veelomvattende beroep van leraar. De ervaringen leren dat de rol van de coaches essentieel is. Naar aanleiding van het voorwerk op het platform voeren zij een verdiepend gesprek over de professionele identiteit van de beginnende collega.

Startende docenten spreken uit dat het voor hun ontwikkeling belangrijk is dat er sprake is van een wederzijdse goede band. Wanneer het contact met leerlingen, met collega's en de leidinggevenden open en positief is, geeft het hun vleugels. Negatief contact ondermijnt het zelfvertrouwen, waardoor hun ontwikkeling stagneert. Sommige



starters worstelen met hun positie binnen de school. Dat speelt bijvoorbeeld nogal eens als ze benaderd worden met de vraag om mentor te worden. Enerzijds willen ze hier graag positief op ingaan. Het mentoraat sluit immers aan op hun zorg voor en betrokkenheid met leerlingen en er spreekt vertrouwen uit als men gevraagd wordt voor deze taak. Aan de andere kant hebben ze het gevoel dat de taak in de beginfase van het leraarschap nog te complex is en dat ze de school nog te weinig kennen om als "ambassadeur van de school" op te treden.

Aan de hand van mooie metaforen en prachtige verhalen hebben de starters hun werkomgeving beschreven. Hoe verschillend deze inbreng ook was, de rode draad was hun ambitie om voor leerlingen van betekenis te willen zijn door bij te dragen aan hun groei en ontwikkeling.

Afsluitende bijeenkomsten leraren platform

Op 6 juni en 12 juni jl. kwamen de twee cohorten van startende leraren bij elkaar voor de afsluitende bijeenkomst van het digitaal lerarenplatform. Meteen al bij de start van de bijeenkomst gaven de startende leraren aan hoe belangrijk ze het vonden om met andere startende leraren over hun



ervaringen in gesprek te gaan. De inhoud van de assignments maakten deze gesprekken extra zinvol. *"Jammer dat we elkaar gedurende het schooljaar niet gesproken hebben,"* zo reageerden de deelnemers. Deze slotbijeenkomst was dan ook erg welkom.

Naar aanleiding van de eigen bijdragen was er volop gelegenheid tot dialoog met elkaar. Ze spraken samen over contact, positionering en

hun professionele omgeving. De docenten hebben hun drie eigen bijdragen in samenhang gelezen en bespraken de belangrijke overkoepelende thema's die naar voren kwamen. Deze thema's verbonden ze aan voornemens voor hun werk in de school. Mooie voornemens weerklonken: *'ik wil me als startende docent meer laten horen en daarmee zorgen voor onderwijsvernieuwing'* en *'ik sta voor spelenderwijs leren en zo wil ik ook lesgeven'*.



Aan het eind van de bijeenkomst kregen de starters die voldoende bijgedragen hadden in het platform hun certificaat. Wij feliciteren ze hiermee van harte!

Starters die alsnog assignments willen aanleveren, kunnen dit nog doen tot het eind van het schooljaar (15 juli) via www.lerarenplatform.nl. Hun certificaat wordt dan nagestuurd.



Coaches bij elkaar rond het digitaal lerarenplatform

Op 31 mei jl. zijn de coaches die starters begeleiden in het digitaal platform voor de derde keer dit schooljaar bijeengekomen in Eindhoven. Coaches wisselden hun ervaringen uit over het onderwerp identiteitsgesprekken. Hoe kun je een dergelijk gesprek voeren daarbij gebruik makend van de input die de starters aanleveren in het digitaal lerarenplatform?

De coaches hebben ervaren dat de input de coachgesprekken erg verdiept. De gesprekken kwamen vaker op het niveau van professionele identiteit en waren meer op ontwikkeling gericht. Starters spraken ook vaker met hun coach over hun korte en lange termijndoelen in het onderwijs.

In de coachbijeenkomst werden enkele bijdragen van starters over contact, positionering en de professionele omgeving nader bekeken en in samenhang besproken. Door de beschrijvingen die de starters inbrachten in hun onderlinge relatie te bekijken, werden belangrijke overkoepelende thema's beter zichtbaar. Rondom een overkoepelend thema kunnen gesprekken op een diepere laag worden gevoerd.

Eén van de coaches bracht in dat deze thema's op andere manieren bij de coaching terug kunnen komen, bijvoorbeeld als uitgangspunt voor een lesbezoek. Verschillende ideeën voor toepassingsmogelijkheden van het platform zijn zeer welkom. Ze zorgen voor een goede verbinding tussen het lerarenplatform en de onderwijspraktijk.



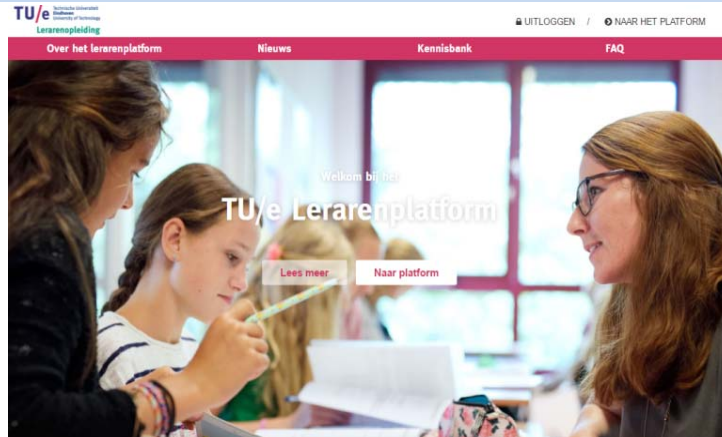
Wij bedanken de coaches hartelijk voor hun waardevolle inzet in het afgelopen schooljaar. Ook volgend jaar willen wij graag weer expertise met elkaar delen rondom begeleiding van professionele identiteitsontwikkeling van leraren in het digitaal lerarenplatform.

Uitlooperperiode BSL-project (2017-2018; 2018-2019)

De komende twee schooljaren staan in het teken van de uitloop van het project. Dit is om de starters die in augustus aan het project begonnen (cohort 3_2016) de gelegenheid te bieden het hele project af te ronden. Voor hen volgen er nog twee (verplichte) metingen aan het einde van het schooljaar. Voor cohort 2 (die in 2015 begonnen zijn) is er nog één meting.

Volgend jaar worden alle onderdelen weer aangeboden. Scholen kunnen op maat hun vervolg samenstellen. Ze kunnen kiezen aan welke onderdelen ze willen participeren: het lerarenplatform, trainingen voor videoaches, de videoclub, een ontwerpteam. Na de uitlooperperiode zal er wellicht voor de ondersteuning betaald moeten gaan worden. Het kan dus nu nog extra interessant zijn aan bepaalde onderdelen mee te doen!

Het digitale lerarenplatform



Op een leraar in het voortgezet onderwijs komt heel wat af. Wie ben ik als docent? Hoe sta ik in het lesgeven? Wat vind ik belangrijk voor mijn leerlingen? Wat kan ik betekenen in mijn school? Welke eisen stelt het beroep aan mij? Hoe blijf ik in balans?

Het lerarenplatform biedt de gelegenheid stil te staan bij drijfveren, kwaliteiten en waarden in het werk van een professional voor de klas en in de school. Het lerarenplatform is een digitaal platform waarin docenten werken aan hun professionele identiteit. De gedachte erachter is de volgende. Als je je bewust bent van je eigen professionele identiteit, kan je als docent vervolgens duidelijk staan voor wat jij belangrijk vindt voor leerlingen en in je werk als docent.

Normaal gesproken leef je binnen je eigen school. Door het contact met andere startende docenten leer ik ook hoe het er op andere scholen aan toe gaat, hoe daar de organisatie is, wat de regels zijn, wat er goed en minder goed gaat. Voor mij is dit fijn, want het beeld dat ik heb van het onderwijs wordt hierdoor verbreed. – een van de docenten in het platform

Werkwijze

Vijf assignments worden in het platform aangereikt. In het schooljaar 2016-2017 zijn er rond drie thema's assignments ontworpen. Volgend jaar komen er nog twee nieuwe bij. Docenten die nieuw zijn op de school en docenten die al eerder met het platform hebben gewerkt kunnen in 2017-2018 op het lerarenplatform terecht rond thema's die hen raken.

In uitwisselingsbijeenkomsten bespreken coaches van scholen waar (beginnende) leraren werkzaam zijn hoe de uitwerkingen in het platform ingezet kunnen worden in begeleidingsgesprekken. Deze gesprekken zijn gericht op het uitdiepen van belangrijke thema's die de docent aanreikt en op de ontwikkeling van professionele identiteit.

Een docent die in het platform zijn visie op het docentschap verwoordt: Docenten zouden zich, in deze tijd waarin alle informatie twee muisklikken van ons verwijderd is, veel minder moeten richten op het aanleren van kennis.

Docenten werken aan de assignments op een door henzelf bepaald moment. Tijdens twee korte bijeenkomsten gaan docenten uit verschillende scholen met elkaar in gesprek gaan over de belangrijke thema's en aspecten van het werk die zij eerder in het platform hebben verwoord. Kijk voor meer informatie ook op: www.lerarenplatform.nl.

Programma digitaal lerarenplatform	Datum:	Tijd:
Voor coaches:		
Bijeenkomst 1: Assignment 1 + 4	25 september 2017	15.00 – 17.00 uur
Bijeenkomst 2: Assignment 2 + 5	15 januari 2018	15.00 – 17.00 uur
Bijeenkomst 3: Afsluiting	19 maart 2018	15.00 – 17.00 uur
Voor starters cohort 3_2016		
Assignment 4	23 oktober – 23 november 2017	
Bijeenkomst 1: Assignment 4	6 november 2017	15.00 – 17.00 uur
Assignment 5	5 februari – 5 maart 2018	
Bijeenkomst 2: Assignment 4 & 5	12 maart 2018	15.00 – 17.00 uur
Voor nieuwe docenten		
Bijeenkomst 1: Introductie lerarenplatform	9 oktober 2017	15.00 – 17.00 uur
Assignment 1	9 oktober – 6 november 2017	
Assignment 2	29 januari – 28 februari 2018	
Assignment 3	5 maart – 5 april 2018	
Bijeenkomst 2: Afsluiting	9 april 2018	15.00 – 17.00 uur

Vetgedrukte data zijn bijeenkomsten: drie bijeenkomsten voor coaches, twee voor cohort_3 en twee voor nieuwe docenten

De assignments 4 en 5 zijn in ieder geval bestemd voor cohort 3_2016. “Nieuwe starters” en andere docenten kunnen zich ook aansluiten bij het platform en gebruik maken van de assignments. De schoolbegeleiders kunnen deelnemers aanmelden door middel van een mailtje naar Janine Mommers: j.mommers@tue.nl. De deelnemers krijgen via haar een inlogcode en desgewenst meer informatie.

Begeleiding met behulp van videobeelden

In de uitlooperperiode is het nog steeds mogelijk cursussen te volgen. Er wordt een basis- en een verdiepingscursus *Coachen met videofeedback* aangeboden. In drie trainingsbijeenkomsten en een intervisiebijeenkomst die telkens ongeveer drie uur duren leren de deelnemers in de basiscursus hoe men door middel van effectieve videobeelden de reflectie van de beginnende (en van de ervaren) docent kan verdiepen en verbreden. Deze cursus start in september.

De verdiepingscursus volgt in januari. Deze gaat verder met de vaardigheden die in de basiscursus zijn verworven.

Voor de cursusdata: zie de agenda in deze nieuwsbrief.

Voor verdere informatie en aanmelding kunt u contact openen met Rita Schildwacht, m.schildwacht@fontys.nl 040-2429744 / 06-10716005.

Collegiaal leren met collega's uit je eigen school

Tijdens de uitlooperperiode blijft het voor scholen mogelijk om ondersteund te worden bij het opzetten en realiseren van de videoclub of bij het samen leren in een ontwerpteam.

Het mooie van de videoclub is dat een klein groepje collega's met elkaar in gesprek gaat aan de hand

van video-opnamen uit hun eigen praktijk. De persoonlijke leervragen van de deelnemers uit de videoclub vormen het uitgangspunt van het samen leren.

In de praktijk blijkt het goed te werken om in een ontwerpteam met collega's samen lessen te ontwerpen en daarbij gebruik te maken van alle beschikbare kennis. Door leerlingen te observeren, door gesprekjes met leerlingen te voeren of door hun werk te analyseren werk je samen aan goede, inspirerende lessen.



De ondersteuning wordt geboden door deskundigen van Fontys en wordt op maat gemaakt. Deze kan erop gericht zijn om een efficiënte werkwijze op te zetten voor de videoclub en/ of het ontwerpteam. De begeleider die op school intern het proces begeleidt, kan ondersteuning krijgen en het is ook mogelijk om materiaal ter beschikking te krijgen.

Voor afspraken en nadere informatie kunt u zich wenden tot Rita Schildwacht, m.schildwacht@fontys.nl, 040-2429744 / 06-10716005.

Bijeenkomsten voor coaches

De komende tijd gaan we de coaches beter betrekken bij inhoudelijke bovenschoolse uitwisselingen over de verschillende onderdelen van het project (ontwerpclub, videoclub en/of over platform). Schoolbegeleiders zijn bij deze bijeenkomsten ook steeds van harte welkom.

Schoolbegeleidersoverleg

In de uitlooperperiode wordt ook het schoolbegeleidersoverleg gereorganiseerd. De schoolbegeleiders komen twee keer per schooljaar bij elkaar: een keer aan het begin en een keer aan het eind van het schooljaar. De schoolbegeleider of schoolcontactpersoon blijft voor het project het aanspreekpunt binnen de school (zowel als klankbord en voor het onderzoek).

Follow up -gesprekken

De in de vorige nieuwsbrief aangekondigde interviews op de deelnemende scholen hebben inmiddels allemaal plaatsgevonden. Aan de uitwerking van de resultaten wordt nu gewerkt. De uitwerking zal straks worden gedeeld op het digitale platform en via de website van de ESoE. De interviewers danken de gesprekspartners hartelijk voor hun openharige inbreng.

Drie jaar BSL: de schoolbegeleiders blikken terug

Tijdens de laatste bijeenkomst van de schoolbegeleiders van dit schooljaar blikten de schoolbegeleiders kort terug op de afgelopen drie jaar. Met elkaar constateerden ze dat het project tot nu toe al veel heeft opgeleverd. Er is in hun ogen een verdiepingsslag gemaakt doordat coaches en begeleiders in de school deskundiger zijn geworden om hun startende collega's te begeleiden. Dit heeft bekwaamheid opgeleverd en heeft tot veel enthousiasme geleid.

Het project heeft eraan bijgedragen dat er in de begeleiding van beginnende leraren meer structuur is aangebracht, er is meer samenhang tussen verschillende programmaonderdelen en daardoor heeft de beginnende collega een eigen plek gekregen in het beleid van de school.



Waar mensen samenkomen, ontstaan vaak interessante contacten. Dit hebben de schoolbegeleiders ook ervaren in hun onderlinge contacten tijdens de schoolbegeleidersbijeenkomsten. De openhartigheid en de gezamenlijke gerichtheid op het belang van de starter heeft waardevolle uitwisseling opgeleverd.

De schoolbegeleiders zijn dan ook blij met de uitlooperperiode van het project. Dit geeft scholen de kans om de opbrengsten in de school te borgen en om (nog) meer mensen de kans te geven van anderen te leren.

ICALT training online

Het BSL-project maakt deel uit van een groot landelijk onderzoek naar de begeleiding van startende docenten. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde ICALT-observatieformulieren. Inmiddels zijn er op de deelnemende scholen al verschillende mensen geschoold om aan de hand van deze formulieren de observaties uit te voeren. Vanaf nu is deze training digitaal. Nieuwe observatoren kunnen hier een gratis training volgen en kunnen zo in aanmerking komen voor een door de lerarenopleiding van de Rijksuniversiteit van Groningen erkend certificaat. Voor meer informatie of vragen over de e-learning: lerenobserveren@rug.nl.

Onderwijs Researchdagen

Tijdens de onderwijsresearchdagen die eind juni in Antwerpen plaatsvonden is door de regio's Nijmegen, Tilburg, Groningen en Eindhoven het regio-specifiek onderzoek binnen het BSL-project gepresenteerd. In een symposium stonden welbevinden en professionele identiteit van de starters centraal. De vier presentaties gingen in op het verloop van stressoorzaken en stressreacties (Groningen), concerns in de context van de leraar (Tilburg), spanningen en succeservaringen in contactmomenten (Eindhoven) en spanningen in relatie met de ervaren professionele ruimte (Nijmegen). Het doel van dit symposium was na te gaan of inductiearrangementen aansluiten bij concerns van starters. Voor het Eindhovens project ging Janine Mommers in op de voorlopige resultaten van het eerste assignment uit het digitale lerarenplatform. (Zie www.lerarenplatform/knowledgebase.nl).

Afscheid leden projectteam

In de uitlooperperiode krijgt het projectteam een kleinere samenstelling. We nemen afscheid van Corry Cocken – van Acht en Quinta Kools. Corry bleek multi-inzetbaar. Zij voerde de redactie van deze nieuwsbrief, ze dacht mee over de ontwikkeling van de identity workshops en het digitaal lerarenplatform en bood videocoachtraining aan. Als geen ander maakte Corry de vertaalslag van theorie en onderzoek naar de praktijk. Quinta was kartrekker van de interne rapportage over inductietrajecten bij aanvang van het BSL-project en de follow-up gesprekken. Zowel Quinta als Corry hebben identity workshops uitgevoerd. Ook nemen we afscheid van student-assistent Arjan Smit die op de achtergrond vele administratieve klussen en de controle van het digitaal platform voor zijn rekening heeft genomen. Corry, Quinta en Arjan, bedankt voor jullie inzet, we gaan jullie in het onderwijsveld nog vaak tegenkomen.

Voor in de agenda

Activiteit:	Datum:	Tijd:	Plaats:
Schoolbegeleidersoverleg	18 september 2017	15.30 - 17.00	ESoE
Bijeenkomst 1 coaches digitaal platform	25 september 2017	15.00-17.00	ESoE
Videotraining basis eerste bijeenkomst	26 september 2017	15.30 - 19.00	Tilburg
Bijeenkomst 1 nieuwe docenten digitaal platform	9 oktober 2017	15.00-17.00	ESoE
Videotraining basis tweede bijeenkomst	10 oktober 2017	15.30 - 19.00	Tilburg
Bijeenkomst 1 starters cohort_3 2016 digitaal platform	6 november 2017	15.00-17.00	ESoE
Videotraining basis derde bijeenkomst	7 november 2017	15.30 - 19.00	Tilburg
Bijeenkomst 2 coaches digitaal platform	15 januari 2018	15.00-17.00	ESoE
Videotraining verdieping eerste bijeenkomst	16 januari 2018	15.30 - 19.00	Tilburg
Videotraining verdieping tweede bijeenkomst	6 februari 2018	15.30 - 19.00	Tilburg
Videotraining basis vierde bijeenkomst	20 februari 2018	15.30 - 19.00	Tilburg
Videotraining verdieping derde bijeenkomst	27 februari 2018	15.30 - 19.00	Tilburg
Bijeenkomst 2 starters cohort_3 2016 digitaal platform	12 maart 2018	15.00-17.00	ESoE
Bijeenkomst 3 coaches digitaal platform	19 maart 2018	15.00-17.00	ESoE
Bijeenkomst 2 nieuwe docenten digitaal platform	9 april 2018	15.00-17.00	ESoE
Videotraining verdieping vierde bijeenkomst	10 april 2018	15.30 - 19.00	Tilburg
Schoolbegeleidersoverleg	Nader te bepalen	15.00-17.00	ESoE

Fijne



vakantie!